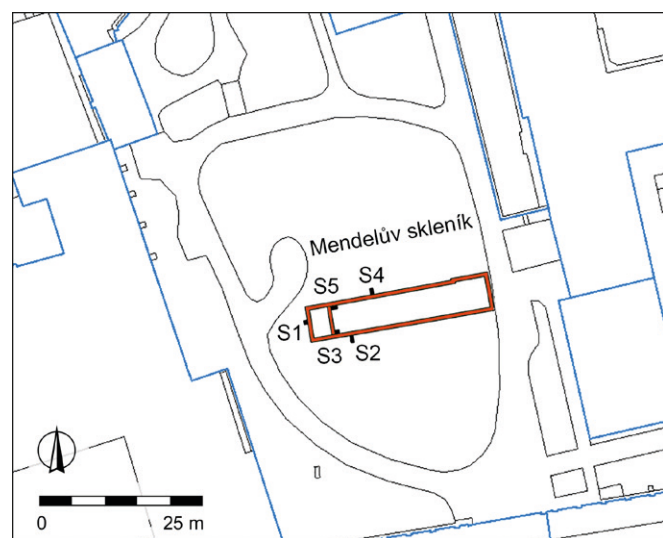

byly položeny uvnitř stavby, tři sondy (S1, S2 a S4) vně obvodového zdiva skleníku (obr. 13). Nadmořská výška dnešního povrchu zahrady se pohybuje okolo 204,20 m n. m.

Skleník nechal vystavět v roce 1854 opat Cyril František Napp pro vědecké pokusy Johanna Gregora Mendela. V roce 1870 byl skleník značně poničen při větrné smršti, která se 13. října prohnala přes Brno. Zda byl po této živelné katastrofě obnoven, či nikoliv, by mohly ještě napovědět archivní prameny.

Dnes viditelný půdorys skleníku je druhotně upravená nadezdívka původního zdiva o výšce minimálně jedné řádky cihel, která zároveň slouží jako ochrana zdiva historického. Základová spára severní obvodové zdi skleníku se nachází 1,7 m pod úrovní dnešního povrchu. V době funkce skleníku se původní terén, přinejmenším severně od něj, nacházel o 40–50 cm níže než dnes. V sondě S2 byla dokumentována štěrková úprava původního povrchu v prostoru před skleníkem. Snad by se mohlo jednat o přístupovou cestičku. Při západní obvodové zdi skleníku byl v sondě S1 zachycen odvodňovací (?) kanálek, jenž pravděpodobně se skleníkem také souvisel. Podle zjištění v sondě S3 a S5 lze předpokládat, že vnitřek skleníku je vyplněn jeho vlastní destrukcí. Zjišťovací sondy byly prostorově omezené, což znemožňuje bližší interpretaci ostatních zachycených archeologických situací. V sondě S2 bylo např. dokumentováno blíže neurčené kamenné zdivo probíhající ve směru Z–V. Přestože větší zachycených situací pochází až z novověku, byly z druhotných poloh získány i keramické střepy z 13. století.

Obr. 13. Brno, Mendlovo náměstí. Zaměření zjišťovacích sond v okolí Mendelova skleníku. Zpracování Archaia Brno z. ú.

Abb. 13. Brno, Platz Mendlovo náměstí. Lage der Suchschnitte in der Umgebung des Mendelschen Gewächshauses. Kartierung Archaia Brno z. ú.

Literatura

Neuvedeno.

Zusammenfassung

Brno (Kat. Staré Brno, Bez. Brno-město), Platz Mendlovo náměstí, Parz. Nr. 8. Neuzeit. Stadt. Rettungsgrabung.

Im Rahmen der geplanten Restaurierung des ehemaligen Mendelschen Gewächshauses auf dem Areal der Augustinerabtei wurden nahe dem Gewächshaus fünf Suchschnitte (S1–S5) ausgehoben. Das Gewächshaus ließ im Jahre 1854 der Abt Cyril František Napp für wissenschaftliche Experimente von Johann Gregor Mendel bauen. Es wurde im Jahre 1870 durch eine

Windhose, die am 13. Oktober durch Brünn fegte, stark beschädigt. Die meisten freigelegten Befunde gehören der Neuzeit an, aus sekundären Lagen wurden jedoch auch keramische Bruchstücke des 13. Jahrhunderts geborgen.

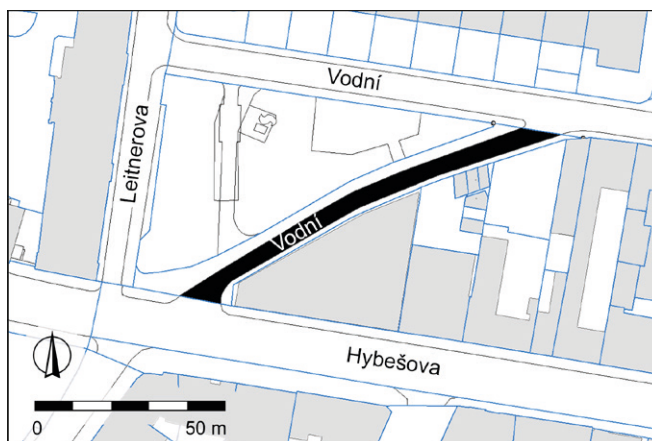
Lenka Sedláčková

Brno (k. ú. Staré Brno, okr. Brno-město)

Vodní ulice, parc. č. 1249/4.

Novověk. Město. Záchranný výzkum.

Záchranný archeologický výzkum byl vyvolán stavbou „Rekonstrukce komunikace – Vodní“ (obr. 14). Jeho terénní část se uskutečnila v září a říjnu roku 2019. Zemní práce stavby nepřesáhly úroveň novodobých navážek a planýrek, které souvisely s demolicí původní zástavby při korytě Svrateckého náhonu a s jeho zasypaním v 1. polovině 20. století. Rekonstruovaný úsek Vodní ulice byl vytyčen právě v trase zrušeného náhonu. Získané poznatky nepřekonalý informační přínos archeologického výzkumu, který zde byl proveden v roce 1999 při výstavbě kanalizace (Sadílek 1999; Merta a kol. 2000, 57–58; Zůbek 2019).

Obr. 14. Brno, Vodní ulice. Vyznačení plochy staveniště. Zpracování Archaia Brno z. ú.

Abb. 14. Brno, Vodní-Straße. Lage der Baustelle. Kartierung Archaia Brno z. ú.

Literatura

Merta, D., Peška, M., Procházka, R., Sadílek, J. 2000: Předběžné výsledky záchranných archeologických výzkumů v Brně v roce 1999. *Přehled výzkumů* 41 (1999), 57–58.

Sadílek, J. 1999: *Brno – Vodní ulice*. Rkp. nálezové zprávy, MTX200000520. [cit. 2020-03-07]. Uloženo: Archiv nálezových zpráv Archeologického ústavu AV ČR, Brno, v. v. i. Dostupné také z: Digitální archiv Archeologické mapy České republiky <https://digiarchiv.aiscr.cz/id/M-TX-200000520>.

Zůbek, A. 2019: *Nálezová zpráva o provedení záchranného archeologického výzkumu při stavbě „Rekonstrukce komunikace – Vodní“*. Rkp. nálezové zprávy z akce č. A70/2019. Uloženo: Archiv Archaia Brno z. ú.

Zusammenfassung

Brno (Kat. Staré Brno, Bez. Brno-město), Vodní-Straße, Parz. Nr. 1249/4. Neuzeit. Stadt. Rettungsgrabung.

Die Rettungsgrabung erfolgte im September und Oktober 2019 wegen der Erneuerung des Verkehrsweges. Der betreffende

Straßenabschnitt verläuft direkt im Bett des einstigen Svatka-Mühlgrabens. Daher wurden nur die Verfüllungen des Flussbetts aus der 1. Hälfte des 20. Jahrhunderts und Spuren der früheren Bebauung am Mühlgraben erfasst und dokumentiert.

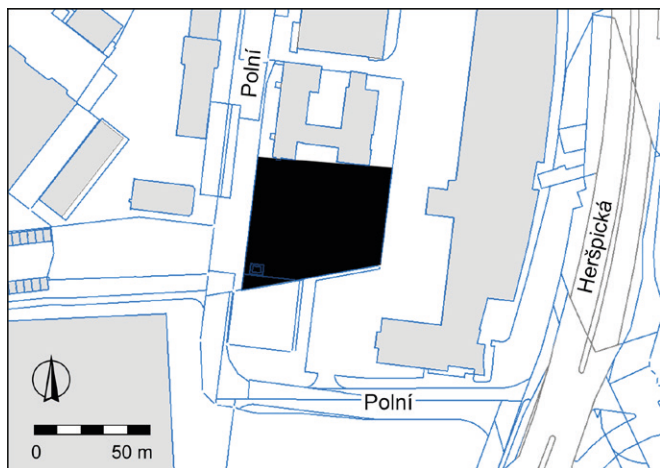
Antonín Zůbek

Brno (k. ú. Štýřice, okr. Brno-město)

Polní ulice, parc. č. 287/1, 287/21.

Raný středověk. Sídliště. Záchraný výzkum.

Na podzim roku 2019 byly při hloubení stavební jámy pro obchodní centrum, vznikající na východním svahu nad poštovním depem, odkryty tři zásobní jámy (obr. 15 a 16). Každá z nich poskytla skromný soubor keramiky datované do starší doby hradištní. Objekty se projeví až v úrovni sprašového podloží. Jejich horní části, stejně jako případné další struktury, které se nacházely v úrovni nadloží, byly zničeny přirozeným splachem, novověkou zemědělskou činností nebo skrývkou, která pravděpodobně souvisí se stavebními aktivitami posledních let.

Obr. 15. Brno, Polní ulice. Lokalizace sledovaného prostoru. Zpracování Archaia Brno z. ú.

Abb. 15. Brno, Polní-Straße. Lage der Ausgrabungsfläche. Kartierung Archaia Brno z. ú.

Obr. 16. Brno, Polní ulice. Zásobní jáma s. j. 501 s výplní zasahující do stěny stavební jámy. Foto Archaia Brno z. ú.

Abb. 16. Brno, Polní-Straße. Schnitt durch die Vorratsgrube 501 in der Wand der Baugrube. Foto Archaia Brno z. ú.

Zásobní jámy jsou tedy jediným dokladem osídlení na lokalitě. Kromě fragmentů nádob, zvířecích kostí, strusky a zlomků mazanice byl nalezen také fragment kostěného oboustranného hřebene a keramický přelén.

Nejedná se o jediný doklad osídlení z počátečních období raného středověku, byť v tomto prostoru doloženého poměrně vzácně. Přibližně půl kilometru od zkoumané plochy byly nedávno dokumentovány časně slovanské a snad i starohradištní objekty (Parma 2013). Skromný nálezy z Polní ulice tak doplňují obraz osídlení ve starších fázích raného středověku na katastru Štýřic, o němž donedávna nebylo nic známo.

Literatura

Parma, D. 2013: Brno (k. ú. Štýřice, okr. Brno-město). *Přehled výzkumů* 54, 184.

Zusammenfassung

Brno (Kat. Štýřice, Bez. Brno-město), Polní-Straße, Parz. Nr. 287/1, 287/21. Frühmittelalter. Siedlung. Rettungsgrabung. Im Herbst 2019 wurden während des Ausbaggerns einer Baugrube für ein neues Einkaufszentrum auf dem östlichen Hang oberhalb des Postlagers drei Vorratsguben aus der älteren Burwallzeit freigelegt. Außer Keramikscherben, Tierknochen, Schlacken- und Lehmewurfstücken wurden auch ein Fragment eines beidseitigen Knochenkamms und ein tönerner Spinnwirtel gefunden. Ungefähr 0,5 km von der Ausgrabungsfläche entfernt wurden unlängst frühslawische und vielleicht auch altburgwallzeitliche Gruben dokumentiert. Der schlichte Befund aus der Polní-Straße ergänzt somit die Erkenntnisse über die Besiedlung des Raums von Štýřice in den älteren Phasen des frühen Mittelalters, über die früher überhaupt nichts bekannt war.

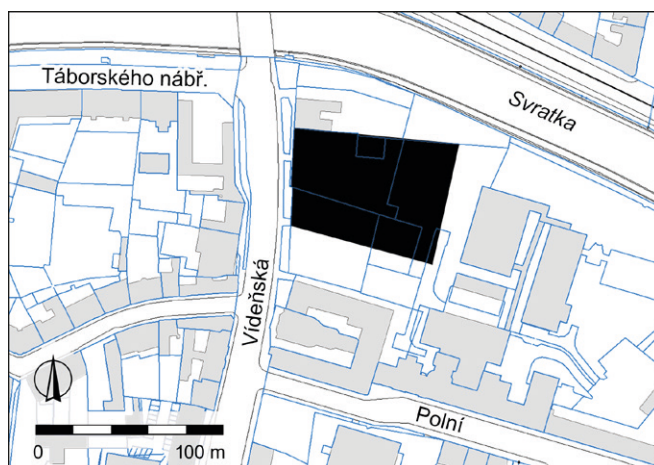
Jakub Šimík

Brno (k. ú. Štýřice, okr. Brno-město)

Vídeňská ulice 3 a 5, parc. č. 428/1, 429.

Středověk, novověk. Předměstí, sídliště. Záchraný výzkum.

Od léta 2019 probíhal předstihový záchraný archeologický výzkum v areálu Nemocnice Milosrdných bratří na Vídeňské ulici č. 5 (obr. 17). Na ploše, která se nachází ve větší vzdálenosti

Obr. 17. Brno, Vídeňská 3 a 5. Lokalizace výzkumu. Zpracování Archaia Brno z. ú.

Abb. 17. Brno, Vídeňská-Straße 3 und 5. Lage der Ausgrabung. Kartierung Archaia Brno z. ú.